

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön majus 9^{kén} 1839.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p.p.

ELBESZÉLÉS.

Vak vezeti a' világtalant.*(Folytatása.)*

Ejnye dörgő felleg! így még a' városból is kitaszigálnak. Hiszen ha itt ez a' szokás, könnyen tehetünk erről. Így ni! Iramodva indultam, 's egy kanyarulatnál előre megerősített léptekkel fordulatommal olly tetemesen löktem egy szemközt jövő alakot az ottani üvegraktárnak kitett almáriomához, hogy az zuzva lön, 's a' belőle leesett számos darabok porrá törtek. A' kis sé megkábultat részvéttel fogám karon; a' kár felett ijedten állott szép árusnőt, el nem fogadván az ajálkozó kártárs részvényét, az első felszámítás szerint kielégítettem, 's annyit mondhatok, hogy ennyiért egész falu kerítéseit összerombolhattam volna. No de ugy van az — ugy-e édes gyulékony anyagú bajtársim? — hogy a' szép tirolnőtől alku nélkül vásárlunk kettős áron: mikor a' szakálos leziggel krajczáron koczódunk.

A' fiú magyar volt, 's kárpotlási mellőztetését nem türhetvén, barát-pohárrali lerovását kellett elfogadnom. Mind szellemre mind alkatra egymásnak hasonképmsái valánk; ő is ujoncz jogász a' nagy városban; ő is most tevő legelső divatutját; 's még az a' kis rövidlátás is egymértékű, melly szerint némelly tárgyaknak kettős érzékünk alá kellett esniek. Két testű ugyan de egy lelki barátokká levénk, kölcsönös javaslat szerint a' nagy világgal surlódók.

„Gazsi te! tudod-e mit tesz Generál? — volt egykori hozzám jövetelekor lobbalt tett kérdése — nagy szó ám ez bajtárs, de még nagyobb Generál kisasszony!”

„Igaz, hogy nagy, Endre! de engedj-meg, ha egy particuláris kérdésem előtt reá nem felelhetek; mi közöd Generálhoz, annyi-val inkább kisasszonyához?”

„Mi közöm? hát rám nézett. És ez nem elég? De hogy az egészet tudd, halljad. Főnséges alak tünt szemembe egy ablakból, 's egyszerre valami ellenállhatlan vágy ragadt-meg. Több ízben járdaltam utszáját, 's mindenkor szerencsés valék méltóságos helyzetében szemlélhetni. Bajtárs! ő dicső lény, 's én ígézve vagyok; de ő Generál leánya. Igen, én jól értettem; az volt a válasz fürkészségemre, hogy ama lakban Generál szállt leánykájával.“

„Ej, Endre bajtárs, hát egy jogász kicsoda? Ez sem utósó név ám; nem lehetünk mi még Generalissimusok is? mit csüggedsz?“

„Igazad van Gazsim! ha a' dicső lénynek tetszeni fog, holnap tüstént katona; pár hónap múlva ezredes, 's év végén Generalissimus. Kezet bajtárs! török szakad, avatottjának kell lennem.“

Ezerszer mentünk bókolva, és ugyan annyiszor jöttünk az ígézőnek ablaka előtt kalap-vetve: de reményünk hova tovább füstölni kezd; mert mind erre semmi válasz, 's gyötörve tartá-meg mindegyre a' különféle kecses ékű dicső lény méltóságos helyzetét. Még ezen felül minden ismétléskor titkolt gúnykacajt hallhattunk; de ezzel, minthogy nagy fa-mozgatásunkon keletkezettnek gyantottuk, mitsem gondoltunk.

„Ha így nem — bárók is tudunk mi lenni — bárói alakban győzendünk!“

„Ugy van Endre! kezet ide, holnap mint bárók! 's győzel-münkön kaczagjanak majd a' vivástól remegő gyávák!“

Szemüveget vevénk; 's milly különös változás!! én büntetést mondanék Salvianora, feltalálójára; mert hol tegnap bájos arcot, ott ma kép-foltkákat láttunk; szóval kiemelvén minket rövid látási bizonytalanságunkból, nagyon megtizedelé előttünk a' szépeket. — Livrés inasainktól követve — mint szokás, szelet hajtva, bokros paripaként ide 's tova tekintgetve, haladtunk; 's o kárhuzatos előjel! egy bolt előtti, apróbb szerekkal megrakott saraglyán keresztül, egész utszát kaczagtató saltomortálét tevének. „Katonadolog!“ — szállánk, magunkat hirtelen rendbeszedve. Tovább mentünk, 's az elért czélnál szokásunk szerint kalapot emelve bókolánk. — Viperai méreg! még most is semmi válasz! — „Bajtárs — sugá Endre — ezt csak Generál leányától szivelem-el; jöszte nézzünk bátran szemébe!“ — Ugy lön, 's ő még bátrabban nézett a' mienkbe. Mi pillantunk, ő nem; szívünk dobogott, —

de övé nem doboghatott; mert, átkozott esemény! — az igéző dicső lény egy divatárusi báb volt.

Mi volt természetesebb, mint hogy a' legközelebbi közre tünjünk, 's az igéző lény ablaka alatt többé ne mutassuk magukat. — Kevés nappal ezután Tarajiékhöz valánk estvélyre meghiva; a' meghatalmazás szerint Endre is társ. Az udvart nem ismerém még idáig, de bátyámtól értém, hogy a' házi kisasszony mivelt, tanult, élénk. Bár ne volna — gondolám — mert (engedelemmel legyen mondván) néha e' fönséges tulajdonok igen is tulzók. A' miveltség gyakran büszkeségben, a' tanultság veszélyes apróságok részletes tudásában; az élénkség csipős majorannaalakban tűnik-fel az elfogultlan kémlő előtt. Azonban vannak kivételek.

A' cél felé nyuló utzák hova tovább ismerősökké lettek, 's végre az igéző Generál bábbal által elleni ház előtt álla-meg koscsink. Hüledezve néztünk Endrével egymásra, 's ellent nem állván bátyámnak következő haragja, tüstént elillantottunk volna, ha a' kapuból fogadásunkra nem sietnek. Sokszor egész napi agarázásom nem izzasztá úgy ki, mint a' néhány lépcsőjű ut, melyen, mint tűz felé közelítő — fokokként nagyobb hőséget éreztem. — „Endre! Gazsi! átkozott divat-báb! szörnyű kaczaj!“ volt titkos suttogásunk. Szokás szerint mindkettőnket ajánla bátyám, mi alatt a' csintalan leánycsoport — alkalmasan ezek valának a' báb köszöntésének szemtanúi (gyanithatjuk miről) halk czinczogással összesugott. Semmi — gondolám — emberen esik, a' mi esik.

Tarkázva kell ülni öcséim — mond Taraji — asztalhoz ülésünkkor, — 's váratlan szerencse: — engem a' házi kisasszony választ szomszédjának. Mint közletről kivehetém, minden költészeti képzeletet felülmulva szép volt, 's én magyarosan szólván, beleszerettem. Megjegyzésem ez: hogy asztal felett hallgattuk a' beszélőket Endrével, 's neveltünk a' nevetőkkel.

Felkeltünk, 's a' különböző életkornak egymástóli elválása után, a' többi heted-hét országot összehordó kortársokról indulván-el, a' reám tekintető házi kisasszonynak, Laurának, akartam csapni a' szépet. De már a' megszólításnál elállt kerekem, mert „a' kis galambom, hugocskám!“ szókról még honn letiltott bátyám; a' „kisasszony“ jelentése éppen nem férhet fejembe. — „Hogy mulatta-át az ünnepeket, tánczvigalmakat?“ valódi válaszra ne számolj itt, mert ha jól, árultatástól tartván, közönyösen felelend; ha rosszul, gunytól tartva szép színnel fest. — Szerelmemen kezdjem? Ez inasi szegődség 's villámsebességgel kell neki gyakorolni,

hogy a' határ-idő hamar ki ne teljék. — „Ugy, igaz! kegyedkém hát — neki készülve 's Laurához fordulva kegyedkém, a' gazdaság szaporítása tekintetéből tyukot ültet-e örömebb, vagy pulykát, vagy ludat?“

„Ah kérem — felelt — talán téveszté a' kérdést? Ugyan ki volna az a' fagyalt szívű, ki ezen eleven és érző állatkákat tulipán- 's jáczint-hagymaként elültetné? O én az állatok iránt szerfeletti kimélettel vagyok. — De veszem észre, szó-magyarázatom 's azon hozzá adás után, hogy így harmincz, negyven csirkének is anyjává lesz egy tyuk, sajnálkozék a' szerencsétlen állatkán, 's egyszersmind állításomon kételkedve, hozott-fel egy természettani adatot, miszerint egyedül a' strucznek vannak illy számos tojásai. Egy kicsint csiklandós ugyan — gondolám — az idegen struczról bőven tudni, és honi tyukról fogalmának sem lenni; — no de ezt teszi ma tudni! — 's a' szerelem illyesmiben fönn nem akad. — Elég hozzá, bátyám 's a' szülők közötti viszony rokonias, és mi naponként megbízottabbak voltunk Laurával. Endre is reményt himze szép jövődő fölé Lincsi vel. Keblem szent tűzével szerettem Laurát, 's egyedül e' lön kulcsa az idáig féltékeny szülőktől ajtajára zárt lakatnak, mi által még a' lelkületteremtő élvezésektől is elzárattott. És most kezemre bízott az önérzetet emelő kincs, 's nem, egy világ kísérteteinek csábjai sem lettek volna képesek bal irányra tántorítani. Színházakban, 's más érdekes köz helyeken megjelenésünkkor, unoka bátyját ajánlá barátságomba, kit az apák közötti viszály átok alatt tilta-el a' rokon háztól. Élénk, tüzes, szép fiú volt, gyakran jól mulatott házon kívülrőli körünkben. Endre 's Lincsi is szerelemben kéjeltgtek.

Egy esten „csalódások“-at valának színészeink adandók. Nekem kellene — gondolám — előjátékot játszani, még pedig kedvesem kedvéért, ki az illy hevenyészeteknek nagy kedvelője. — Lehetőségig feszített eszménk idegein azon terv pendült-meg végre, hogy „némmely elhárithatlan körülmények miatt“ jó eleve színház elébe rendeltetvén, szavam adásának ellenére is le kell mondanom szépem kíséretéről; de mihelyt a' megismertető fejér kendőt látom a' kocsiból kilebbenni, gondolatot előzőleg termék kocsijánál 's „engedjen-meg imádott Laurám“-mal fogadom őt. Ebből állt megjelenésre kérő Endrém követsége. Igen! és az mély titok, hogy a' bérkocsis Gazsi leend, ki a' kendő lobbanását megelőzendő; ki most az egyszer kíváncsi a' nyájas bérkocsis okozta zavaró hatásnak szemléjére. Különben ez csak kölcsön. — Ő a' multkor ájult, haldoklást izent, 's engem nem tartóztathatott-fel az ellen-

félnek adandó szép volát, nem az e' pillanatban hazulról érkezett 's bontásra ingerlő töltött levél. Folytonos villám fenyegette felgyujtással egész világot; a' mennydörgés földtekénknek rostává lyukgatására; a' zápor ugyan ennek hibarczczá áztatására látszott törekedni. És én élő lény nélküli utszákon rohantam keresztül. nyomot hagyva, mint usztatott juh, mentem szobákról szobákra; rettegve siettem a' betegnek ágyához, és ott — és ott — egy papiros főkötő-tartó mellett kedvére doromboló házi cziczát leltem. Szégyen-e vagy a' csalódási harag? bizonynyal nem határozhatom, — testig ázott ruháimat langymeleggé változtatá; — igen, mert a' mellékajton több, tréfán nevető csintalankák előtt vezérkedett ép Laurám. Engedelem öntől — mond az — csak egy kis tréfa, — 's fülembé sugva — dicsőségünkre való próba. — No ugy már semmi — gondolám — nem éreznek macskát, hadd czinczogjanak hát egy kissé az égerkék.

A' rendelt időn kapujokba állván, szobaleányával ülének kocsimba, 's alig haladtunk a' negyedik házig, az unokatestvér lép-fel, a' szobaleány pedig Gazsival találkozás ürügye alatt visszabocsájtatik. — Hogy az ut hosszabbittassék, lassú hajtás parancsoltatott. Csók következék! — Ejnye viperai méreg, már ez sok! — no de unokabátya!

„O te igen jó vagy, édes Henrikem! — kezdé Laura — tudod, hogy a' percz is évezred a' nő lángreményének; azért is nem maradál-el!“

„Ki volna a' botor halandó, — válaszol ez — ki az angyaloktól üdvre hivattatván, nem jelennék-meg? O Laurám, búmat 's menyői örömemet egyedül te teremheted. — Csók következék. —

„Mennydörgő felleg! tüstént fogaidat verem-ki, átkozott tulzó unokatestvér! No de még várok.“

„És te milly fölségesen viszed szereped' imádott Laurám — mond az — ugy-e még semmit sem gyanít? 's nem hiszi, hogy unokabátyád a' lángkeblű hőszerető.““

„Majd leszédültem ülésemből.“

„O te boldogságom kedves remek színésznője! ha ellenkezőképp' nem volnék meggyőződve, kész volnék hinni, hogy szereted a' bohóficzkót, azt az együgyű izmos Gazsit.““

„Nyald körül pokol láng-nyelveddel!“

„Ah minő természetes nálad az a' szerelmi tettetés!““

„Vak hiedelmében, melly tudod édes Henrikem, hogy a' mi boldogságunk kulcsa, kéjre olvadoz, gyönyörre érzelg: de vigyázva kell ringatnunk a' bölcsőben álmodót; mert különben édes álunk zavarva lesz.““

„Semmit se búsuljatok szép párok! Mnnykő leszek, dög-leletes posványt zavaró.“

„Ő különben nem rossz, 's nemlétedben nem nélkülözhetném; úgy látszik, hogy az ész hiánya szívjósággal pótolható nála.“

„Mit ma balgaságnak nevezünk.““

„Már a' divat-bábnáli jeleneteikor célra segítő eszköznek szántam, és szerencsémre Könyvhalmi rokona. De hát részedről nem gyanitnak-e valamit tisztársaid gyakori kimaradásodból, 's nem sejtettek-e egyenruhád gyakori átváltoztatásán?“

„Éretted mennyből is kimaradnék, 's a' mindentudást is kijátszanám.““

(*Folytatása következik.*)

KÜLÖNFÉLE.

A' bűvös szekrény.

Boldogok, kiknek a' szabadság geniusza köté-fel fenröptü szárnyait, 's a' tavaszi lég lanyha leheletét lekötetlen szívvvel szíhatják; mert lelkök tetteleg csatangolhatja-be ideáljok bájkörét; nem rakja fellegek ormaira szerelmi birhatásuk sovágásait; nem ragadtatnak csendesen lobogó képzeményeiken álmodott egekbe: — de azok sorába enmagam' nem rendezhetem. Szabadság zászlójaért nemzetek vívtak; daliák szabadság kivívhatása fejében hagyák-el ősz apáikat, és annyi élet a' hajdannak dicső korában nem másért vérzett el a' csata-sikon, mint önállóságuk kinyerendéseért, a' szabadságért.

A' szabadság pedig szerelmi értelemben olly mondhatlan édes érzet a' szívnék! A' kebelben egy kis ládika rejtezik; piczinke ajtaja smaragd és rubin sark körül forog, 's az egész olly csinosan rendezett: de mielőtt megtudhatnók, mi nyugszik e' kis bűvös szekrénykében, előbb a' varázs kulcsot kell feltalálnunk, a' kis rejtek-szekrénykét felnyitandót. A' kulcs pedig a' lelkületek különtségére nézve különböző. A' haszonkeresőnél arany kulcs nyitja-fel e' ládikát; nagy lelküeknél jó tettek gyakorlata; ajtatos érzetűeknél az öntudat jutalma; tiszta szívéknél a' hála; barátoknál az egy akarat; chevaliereknél a' lányka szerelme, melly ha kölcsönös, az egyetértés, bizodalom, érzelmi összehangzás, vizsonti tisztelet, és szellemi szeretettel van szentesítve. Ime ezek kulcsai a' szekrénykének: de még egy pillanatig ne nyissátok-fel azt; mert leszakadozhatnának a' nem ismert sarkak, mellyek körül ajtaja forogni szokott. E' sarkak pedig a' szenvedélyek, mellyeket némelylekben a' szeszélyes etiquette, másokban a' fényházas bon ton szegez a' szekrényke ajtajára. S ha ezeket, bár a' sokak közül mellyek legyenek is, a' mérséklet nyomja hatalma alá, vagy mindnyájának egymásba arányos összeolvadása létezik, akkor smaragd és rubin sarkak szegezvék az ajtócskára, 's az mindig kellően és szabályosan nyílik-fel; ha pedig eltépvék ezektől a' gyeplők, a' rubin és smaragd sarkak lepattannak, és bedülve a' szekrény-ajtó, lakóját is agyonütés vésze fenýíti.

És most elővehetitek a' kulcsot, bepillantandók a' tünde szekrénykébe, hol az anyagi lény gyémántja, a' szív, lakozik. Kileshetitek, mint van varázsilag elrendezve a' ládika belseje; mint van benne letéritve három kis, leg-

csinosbb kelmőjű vánkoska, mellyeknek rózsaszínűjén a' szerelem-istenke, eleven zöldön remény, harmadikán pedig, melly némelly ládikában nemzeti színű, maga a' szív, a' szekrényke birtokosa nyugszik. Remény vánkosa mellett egy piczinke csinos bölcső biezeg, mellyben a' szabadság geniusza van puha párnái közé lekötve; mellyet édes kéjek rózsás képeivel ringat a' remény, és sokszor hiába küzd karjaiba felvenni lekötött pólyái közül a' szerelem-istenke; mert a' ringató remény gyakran valóvá lesz, gyakran fel is oldhatja a' kötelékeket, a' kis geniust leszorítakat, 's ilyenkor van az, hogy a' szerelem, karjain dajkálhatván a' szabadságot, a' boldogság kőj-egében álmódossa nyugalma gyönyör élveit. Láthatjátok, ha benéztek, mint van némellyekben a' szegény ládika-ur annyira összeszorítva, hogy fájdalom nélkül alig lel helyet; mint van omlás-félben a' szekrényke; mert korlátlanul tomboltak a' szenvedélyek, vagy is a' szakadatlanul csikorgó ajtó-sarkak elköptak úgy, hogy ha kinyitni merénykednétek, romokba dülne az egész. És ha látnátok ismét másokban, lefordulva vánkosáról, vivását gyanitnátok a' reménnyel a' szabadság-geniusznak bölcsőjéből kiszabadítása fejébe. Látnátok olyakat is, kikben hamvadás-félben áll búsán a' szív; mert ezekben a' remény pártot ütött a' szív ellen, 's nem engedi lekötött bölcsőjéből feloldani a' szabadság-gyermekeket. Sőt vannak, kikben csatára szállva ezért a' szív, fellobbant egészen, 's láng-erejével a' szekrénykét készült szétvetni. Van is példa, kikben illykor a' vég-erővel küzdő ládika-ur kitaszítá az ajtó-sarkakat küzdése hevében, 's ő a' kebel mélységébe ugorva összezúzta ön magát.

Magában véve a' szív nem más, mint pusztá hús-darab, mellyből olly édes lakmározás eshetnék, millyen a' kávé-édesítés leánykák enyelgő körében. Általán pedig a' szív egy mozgó bárány, melly nem ugyan a' pásztori bodza-furuglya melodiájára lejt, hanem a' véletlen tárgyak, meglepő jelenetek különtségére dobog. Teszem, hogy példa-képet akasszak soraimba, ha a' fashionable lombok árnyában sétálva, szerelmesét más keblén pillantaná-meg, hány érzelem dobogna a' kis ládikán? Ájulás, fájdalom, boszú perc alatt szakasztanak-el gyepelőiket; melly szenvedélyek mind a' szekrénykére nyargalódván, kiráznák az ajtócska-sarkakat, 's a' benn lakozót nem csak nyugalma-rablottan lármáznák-fel, hanem talán a' lehulló sarkaknak is áldozat-jává teendnék.

A' szív egy nagy birtokú gazda is, kinek telkei hasonlíthatlanul termékenyebbek, mint az emberekéi; 's míg ezek majd esőző napot, majd könnyűs korányt, majd meg arany sugárzatot kívánnak, a' szív földje ezt mind nélkülözheti a' nélkül, hogy meddő maradna. Csak egyet ohajt ez, a' kellő szorgalmat, melly által kihajtand magva a' tökélynek, 's édes gyümölcsöt nyujtand a' leszedésre. Mi legyen még a' szív szeretőknél 's barátoknál, minek untatnálak titeket? Hiszen él kebletekben a' legszentebb érzetek kölcsönös összeolvadásának méltánylata, a' belharmonia viszonyainak hasonszenvű kielégítési vágya. Van még a' szívnek egy öntöző-kannája, melly a' részvét. 'S mi boldog azon szív, melly a' szerelem, vagy édes barátság magvainak kikelendése, vagy virágzóbb csemetékké növendése fejében csak egyszer vitt is illy öntözővel a' megnyugasztás árjából; tette nemességében őt nimbus-sugárzat ragyogja körül, 's e' szép hivatásnak, a' csatlakozásnak, létre hozása a' jobb tettek nyugalmas érzetével tölti-be.

Záradékul engedelmet kérek e' kontárságokért, 's magamat a' szép kis-asszonyoknál az emlitem kis ládika bősöjébe ajánlom, hol ringatás nélkül is csendes rózsá-álmok ölélendnek a' nélkül, hogy csak egyszer is felsírva, édes kegyeteknek terhére leendnék.

MUKI, Váczról.

EMLEKMONDÁS.

E r ő s.

A' ki

Szív-érzéseitől nehezebben hajolhat-el, a' mint
Fenn ösvényétől az egek szép fénye hajolhat;
'S a' ki, midőn a' fergetegek rá rontanak, ámbár
Némulást javasol neki a' lelketlen okosság,
Azt teszi, a' mit az ész, a' tiszt, 's szép lelke parancsol,
'S tilt a' haszna-leső, ravasz és lelketlen okosság

KAZINCZY F. után Fejérváry.

Nemzet és haza, ezen két varázs erejű szó, összeköti a' legkülönbözőbb gondolkozású embereket; elválasztja a' legrokonabbban érző sziveket; a' legnagyobb áldozatokra készíti a' nemesb érzésűeket, és még az elfajultakban is csak ritkán gyengül-meg annyira, hogy annak hallása jóra és nagyra ösztönző indulatokat ne gerjesztene.

GR. TELEKY JÓZSEF után —

A' hiúság mi nagy mester! — letörli az évszámokat az emlékezet asztaláról, 's helyettök az ifjú kor bohó képeit rajzolja reá.

VÖRÖSMARTY M. után K. H. K. J.

Indulat. Erőtlen csecsemőként születik az indulat. Boldog, ki zsengéjében fékezni tudja: ekkor könnyű a' diadal, de nehéz, ha meghaladja az észt.

KIS KÁROLY után Fejérváry.

Szórejtvény.

Öldöklő hatodik században Arábia szülte,
'S négyszer száz ezerig gyilkolt európai nép közt
Évenként: de utóbb Angol kelt ellene harcra,
És szeméit kiszurá, 's ebből lett a' dühös ellen
Védőszert. Ma is él, de hatalma kevésre mehet már.
Öt betű; — és hármát leled emberi 's állati párnál;
Két utol állóját gyakran teszi vadra törekvő.
Megrövidítve vizsán, mérték. Teszi bandita gyakran.

SZÜCS KÁROLY.

Előbbi rejtvény: KORBONA 's a' t.

Javítás. Mult számunk rejtvényének első sorát így kérjük olvasni:

„Tót ajkú város Zólonban hét jegyű testem.“

Szerkezi Mátray Gábor, halpiacson alul, a' Duna partján 114. sz. a.

Nyomtatja Trattner-Károlyi, uri utsza 612.